

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 50 K, na 1/2 strani 30 K, na 1/4 strani 15 K in na 1/8 strani 10 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 2. V Ljubljani, 31. januarja 1904. Leto XXI.

Obseg: Kako se spozna, zakaj konj šanta. — Prirejanje vinskih semnov v povzdigo vinske kupčije. — Facelija. — Sosea Razumnika prasičja reja. — Gnojenje vinogradov. — Oskrbovanje kuretine pozimi. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Kako se spozna, zakaj konj šanta.

Moogokrat ni lahko zpoznati, zakaj konj šanta.

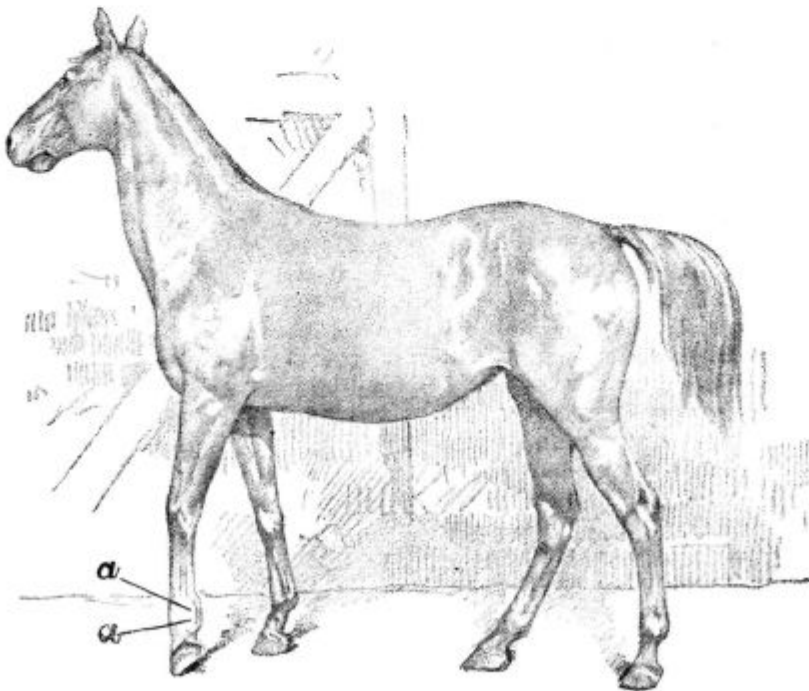
Za nevesčje priporočamo naslednje poskuse:

1.) Opazujmo najprej konja v hlevu, če nogo dviga ali se nanjo opira, ali jo naprej ali nazaj moli. Če je bolečina v dolnjih delih noge, v kopitu, v biclju ali v tamošnjih kitah, potem konj nogo varuje, ne stopa popolnoma nanjo in jo tudi naprej drži. Konj na podobi 2. ima otekel člen in otekle kite, zato moli nogo naprej ter stoji le na prstih. Če je pa bolečina v plečih ali v kolku, potem stoji konj v hlevu na vsem kopitu.

2.) Ko se je to dognalo, potem ženemo konja iz hleva na kak raven kraj, kjer naj nekaj časa hodi v korak in v trab. Tu se zapazi, da konj bolj

prenaša svojo težo na zdravo nogo in da truplo niže pride, kadar stopi na zdravo nogo. Konj namreč skuša bolno nogo obtežiti le malo in kratek čas, in kadar

stopi na bolno nogo, takrat tudi nekoliko dvigne truplo. Pri stopanju na bolno prednjo nogo se tudi zapazi dviganje glave, sčemer se razbremeni dotična noga. Pri bolečinah v zadnjih nogah se zapazi neenakomerno dviganje zadnjega dela života. Ker obremenjenje bolne noge traja le kratek čas in konj hitro postavi svojo zdravo nogo, zato imajo nevesčji ljudje večkrat zdravo nogo za bolno. Če je bolečina v gornjih delih noge, potem konj nogo ne dviga zadosti ter jo naprej postavlja. Tak konj se kaj lahko izpod-

Podoba 2.

tika že na nizkih predmetih. Šantanje postaja močnejše, če so tla mehka in se noga globoko pogreza.

Če gonimo konja v krogu, potem postaja šantanje

močnejše, če je bolna noga na vnani strani, ker ta noga dela daljšo pot kakor notranja. Če je bolečina v spodnjih delih noge, potem je šantanje močnejše, če je bolna noga na notranji strani, ker v tem slučaju nosi ta večje breme.

3.) Če smo vse to skrbno opazovali, potem preglejmo konja stoječega. Najprej prav skrbno ogledjmo vse dele bolne noge odvzgor navzdol, če ni kje kaka oteklina ali kaj drugega nenavadnega. Na to se otipljejo vsi deli noge z roko, in sicer se prične spodaj. Pregledati je predvsem, če je kje kaj vročega ali bolečega. Nikoli pa ni opustiti, da bi ne pregledali prav natančno kopita in podkve.

Na ta način se v največ slučajih da z gotovostjo dognati sedež in vzrok šantanja.

Prerejanje vinskih semnjev v povzdigo vinske kupčije.

Sedaj se bije boj med našo in italijansko vlado zaradi vinske klavzule, o kateri smo že v zadnji številki „Kmetovalca“ nekoliko omenili. Skušaj se kolikor mogoče ugoditi italijanskim zahtevam, čeprav se vsi avstro-ogrski vinogradniki z ognjevitostjo temu protivijo. Manjši pridelovalci se trudijo pokazati pri obnovitvi klavzule merodajnim krogom, v kakšnem stau je naše vinstvo, posebno pa, kako klavna je vinska kupčija z domačim vinskih pridelkom. Celo v krajih, kjer se je prej vse trlo za dotična vina, se sedaj spravljajo v promet le z veliko težavo in po znatno nižjih cenah kakor nekdanj.

Tudi velike in vsestranske reklame po listih nočejo več veliko izdati, zato so pa pričeli sedaj misliti na prirejanje javnih vinskih semnjev. V raznih štajerskih in dunajskih nemških listih čitamo, da nameravajo spomladi prirediti javne vinske semnje v Gradcu ter na Dunaju, in sicer tu proti koncu marca, namreč 24. do 27. marca. Gotovo je, da bo imel ta semenj dobre posledice, kajti vršil se bo v dvoranah dunajskega magistrata pod nekakim pokroviteljstvom dunajskega župana dr. Luengerja ter nižavstrijskega deželnega odbora kot prireditelja tega semnja. Skrbelo se bo, da se razstavljalci in drugi udeležniki, tujci in domačini, primerno sprejmo ter da se razstavljalci najboljših vin primerno odlikujejo ali nagradé.

Kako se bo ta semenj vršil, nam ni znano. Toliko pa vemo in lehkó rečemo, da način, po katerem smo mi priredili preteklo leto meseca novembra v Krškem in v Metliki javni semenj, je gotovo ozira vreden, kajti to je zahtevalo malenkostnih stroškov, in kupec je prišel neovirano z vsakim pridelovalcem v dotiko ter se z njim natančneje seznanil in tako tudi naravnost z njim kupčijo sklenil. Mi mislimo in smo tudi trdno prepričani, da taka stvar tem slabše izpade, čim bolj zamotano se priredi. Gotovo pa je, da se koj pri prvem poskusu ne dosežejo oni uspehi, ki si jih žele prireditelji sami in drugi udeleženci; vendar se zanimanje večja, čim pogosteje se take prireditve ponavljajo, in tudi uspehi so vedno boljši. Prepričani smo tudi, da bo udeležba in kupčija izdatno boljša, če priredimo spomladi, oziroma prihodnjo jesen zopet enak semenj v Krškem, v Metliki ali kje drugje na Kranjskem, kjer živi podjetno ljudstvo. Sicer se je pa že pri prvi prireditvi v Krškem prodalo čez 1000 hl vina.

Ondotni vinogradniki sami priznavajo, da so do slej več in bolje prodali, kakor preteklo leto do po-

letja. Je li ta dobra kupčija posledica vinske razstave in vinskega semnja, nočemo trditi, vendar pa lehko rečemo, da sta poleg dobrega, pravilno napravljene pridelka gotovo tudi razstava in vinski semenj kolikor-toliko pripomogla do boljše kupčije.

Namen današnjemu spisu je bil, opozoriti naše vinogradnike na delovanje vinščakov v drugih deželah za povzdigo vinske kupčije, in zato bi svetovali, naj se to, kar se je na Kranjskem že pričelo, z vztrajnostjo nadaljuje ter naj se to leto prirede taki javni vinski semnji, kakor sta se lani v Krškem in v Metliki, zlasti v onih krajih, kjer je kupčija z letošnjimi vini precej mrtva, in sicer na Notranjskem ter deloma tudi na Dolenjskem. Skrbeti je treba, da se vino čim prej v denar spravi, čeprav nekoliko ceneje; kajti čim dlje ostane v kleti, tem več ga gre v kvar.

Za Notranjsko bi kazalo prirediti tak semenj koj spomladi ali še prej, in sicer bi bil najpripravnější prostor v Vipavi, v središču vipavskih vinorodnih občin. V Vipavi se tak semenj tem laže že sedaj na prostem vrši, ker je tam že precej gorko, če je le količkaj tiho vreme.

Fr. Gombač.

Facelija.*)

Vsi nemški čebelarji listi so polni hvale o faceliji kot medonosni rastlini.

Že lansko leto jo je večina čebelarjev poskušala sejati v veliki meri. Splošna sodba je, da facelije ne dosega nobena druga rastlina v tvoritvi nektarja.

Čebele jo oblegajo, kakor bi jo nabrizgal z medom.

Neki prijatelj-čebelar z Bavarskega mi je pisal o uspehu svojega čebelarjenja v preteklem letu med drugim naslednje:

„Pomlad je bila tako slaba, da so bili panji koncem maja slabši, kakor so bili v aprilu. Glavne paše (to je v juniju) niso mogli vsled tega izkoristiti, ter je bil prebitek nezaten.

Na srečo sem dal nasejati 2½ hektara facelije, ki je pričela cvesti meseca julija. To so jo obletovale čebele, in kak izboren med smo trčali! Če imate priliko, nasejte facelije; čudili se boste njenemu bogastvu na medu.“

Poslušal sem nasvèt svojega bavarskega prijatelja, ki se je — kar bodi spotoma povedano — pričel baviti s čebelami s premoženjem 60 tisoč mark v gotovini, da si stem zagotovi obstanek. Bil sem se pravzaprav že vsled splošne hvale časopisja odločil nasejati za poskušajo nekaj facelije.

No, to bi se Vam srce smejalo, dragi čebelarji, da ste videli moje polje, ki sem ga 1 ha nasejal s facelijo.

Nikakor niso gornje trditve pretirane, ker tudi jaz sem se prepričal, da je facelija najboljša izmed vseh melonosnih rastlin. To je šumelo po cvetju! Dišalo je pa kakor diši fin, svetel med.

Facelijo sem jaz sejal začetkom aprila; morala bi pričeti cvesti v drugi polovici maja, a slabo vreme jo je tako zadrževalo, da je pričela cvesti šele 12. junija. V tem času je v našem kraju glavna paša. Mislim sem, da se ne bom mogel letos prepričati, je li facelija

*) Spis je posnet iz izborna urejevanega »Slovenskega Čebelarja«, ki ga pri tej priliki toplo priporočamo. Ta list prejema juče »Slovenskega čebelarskega društva« brezplačno. Udnina za to društvo znaša 2 K na leto in jo je pošiljati na J. N. Babnika v Ljubljano.

res kaj vredna ali ne, ker bodo imele čebele v tem času povsod dovolj paše.

Žal, da je bilo letošnje leto tako slabo, kakor ga še nisem doživel v času svojega čebelarjenja. Deževalo je neprenehoma, in vse lepe nade so mi šle res po vodi.

Kakor sem pa dejal: vzlic temu, da je facelija cvetela v glavni paši, je bilo čebel na nji neštevilno, če se je le solnce prikazalo izza oblakov.

Tako je pisal tudi baron Bela Ambrozi v 7. številki "Ill. Monatsblätter."

"Nasejal sem to leto 7 oralov facelije. Delala je čudeže, vzlic temu, da smo imeli vedno dež; le eno uro solnca, in med je tekel v potokih."

Iz nekega nemškega lista naj posnamem o faceliji naslednje:

"Facelija spada v vrsto borečev in je doma v Kaliforniji. Malo, rjavo seme se more sejati spomladi takoj, ko se zemlja odpre. Za ar zemlje srednje vrste se potrebuje $\frac{1}{4}$ kg semena; za zemljo prve vrste zadostuje 16 dkg. Seme se plitvo zabrana. Pri vlažnem in gorkem vremenu se prikažejo že v osmih dneh, pri suhem ali mrzlem vremenu v 14 dneh, začetkoma skoraj nezatne rastlinice. Če se ne gleda natančno na njivo, jih skoraj ni videti. Kmalu pa se razvije v lepo, prilično 60 cm visoko zelišče. Cvesti prične čez 6 tednov ter cvete neprenehoma 5 do 6 tednov. Cvetni popki so iz skupaj zvitega klasa, ki se razvija v malo modro cvetje. Ker cvetje ne dozoreva obenem, naj se seme ne pobira dotlej, dokler ni polje že skoraj odcvetelo in se ne pričenjajo zdolnja zrnca že osipati. Požeto rastlino pusti še dozoreti v snopih, zvezanih na polju, a ne predolgo. Pozimi se facelija omlati pri suhem, mrzlem vremenu ter očisti s pomočjo deteljnega sira."

Vsak, kdor je facelijo vsejal le enkrat, jo hvali kot izbrano medonosno rastlino. Rase in medu na vsaki zemlji; na prostem medu bolj kakor v senci. Na slabi zemlji je razmeroma manjša in šibkejša, čebele jo pa tudi tu pridno obletavajo.

Jaz sem jo vsejal na tako njivo, kjer je še celo plevel zaostajal v rasti, a facelija je rasla prav bujno.

Od facelije pričakujejo nekteri čebelarji zlate gradove. Pravijo, da ne more letina čebelarja nikoli več prevariti, če seje facelijo.

Čebelarji, ki imajo dosti polja, jo sejejo, pričenshi v zgodnji pomladi, v prestankih 14 dni, tako da imajo čebele vse leto, do pozne jeseni neprenehoma bogato pašo.

Čebelar, ki je imel zraven facelije tudi ajdo nasejano, je opazil, da so dopoldne čebele ravno tako obletovale facelijo kakor ajdo; popoldne so se pa vse spravile na facelijo. Mislil je, ko je stal med facelijo, da stoji v roju.

Nekteri trdijo, da je sveža facelija izborna živinska krma.

S kemijsko preiskavo so dokazali, da ima več redilnih snovi kakor štajerska detelja; vendar je treba živino polagoma na njo privaditi, ker se je začetkoma brani, a jo sčasom prav rada žre.

Kositi jo je pa treba za svežo krmo v prvih 14 dneh, ko prične cvesti.

A. Žnidaršič.

Soseda Razumnika prasičja reja.

(Dalje.)

"Svinja je vrgla v zgornji in spodnji čeljusti oba krajca kakor tudi okli."

"Prasič namreč prične menjavati mlečne zobe okoli osmega meseca. Navadno prvi izpade krajec v

spodnji čeljusti, temu sledi oklo (čekan) v zgornji čeljusti, in kmalu za tem oklo v spodnji čeljusti. Slednjic se menja zgornji krajec."

"To je precej zamotana reč", meni Kopitar; "kar si mi sedaj povedal o menjavi prasičjih zob, ni tako lahko zapomniti. Pri konjih se prav dobro spoznam in tudi pri govedu, a pri prasičih se dosedaj še nisem brugal. Prasiči so pa tudi uporni in jih je težavno preiskovati."

"To je pač res", odgovori sosed. "Vzlic temu gre vendar starost prasičev presojeti po zobeh. Pravo presojanje prasičje starosti je prav važno pri plemenskih živalih, zlasti pri mrjascih. Če kupim prasiča kakega ravnega plemena, ki ima 6 mesecev, je stot težak; torej je taka žival več vredna in bolj prikladna za rejo, kakor druga, ki doseže to težo šele z 10 ali 11 mesecem. Posebno važno je pa vedeti starost kupljenih svinj, ki še niso bile pripuščene. To ni vse enako, če pripustim krepko doraslo svinjo s $5\frac{1}{2}$ meseca, ali pa z 9—10 meseci. Če pripustim tako rasto svinjo, ki je s $5\frac{1}{2}$ meseca že izredno velika, potem se zgodi, kakor se je s tvojo svinjo. Storiła bo malo revnih pujskov, in še teh polovico mrtvih. Prezgodaj pripuščena svinja zaostane tudi v rasti, in ni več za dobro rejo. Taka žival za vedno zaostane. Če se pa pri takih svinjah čaka s pripuščanjem do 9. ali 10. meseca, potem se pa vzgoje inenitne plemenske svinje, ki skotevajo mladiče, da je veselje. Prasičja vnanjost nikdar ne kaže starosti, teža tudi ni merodajna, zato ostane le pregledovanje zobovja. Seveda je potrebna vaja in skušnja."

"Če ni pretežko, potem bi se temu rad priučil", odgovori Kopitar, ki je moral sosedu prav dati. "Malo truda se ne bom strašil", pristavi končno.

"Pridi popoldne k meni", pravi Razumnik; "ravno danes utegnem, in v mojem svinjaku je dovolj živali za razkazovanje."

"Prav gotovo pridem", zagotavlja Kopitar, ki je že davno želel videti Razumnikovo prasičjo rejo, a si dosedaj ni upal nadlegovati bogatega soseda.

"Kaj naj pa sedaj naredim s ponesrečeno svinjo in z obema na pol mrtvima pujskoma?" vpraša Kopitar.

"Pujska bi vendar hotel rešiti in bi mi tudi ne bilo prav, če bi moral zaklati shujšano doječo svinjo. Ko bosta pujska odstavljena, ju opitam, če bo šlo, potem dobim vkaj nekaj visoke nakupnine nazaj."

"Klati pač ne bo treba", pojasnjuje sosed. "Svinja je res zelo slaba. Porod je menda dolgo trajal. Koliko časa je pa preteklo od skotenja prvega pujska do zadnjega?"

"Prvi pujssek je prišel zvečer ob desetih na svet". pravi Kopitar, "in peti ob štirih zjutraj, a ob šestih se je pokazal še en mrtev pujssek."

"Potemtakem je trajal porod 8 ur", odgovori sosed, "potem pač ni čudno, da je uboga žival sedaj slaba. Poglejmo kako je z mlekom?"

Razumnik gre k ležeči svinji ter skuša pomolsti. Tenak curek mleka brizgne iz seska.

"Nekaj mleka je že", pomirljivo reče Razumnik. "Bomo že poskrbeli, da ga bo več. Kako pa svinja žre?"

"Nič kaj dobro", pravi Kopitar. "Kak poldrugi liter mleka je popila, drugega pa ne mara."

"Bomo videli, kaj se dá narediti", odvrne sosed. "Mleko torej je. Poskusimo sedaj z zdrobljenim ovsom. Daj, naroči par perišč takega ovsu, malo otrobov in par žličic soli."

Dekla brzo prinese vse naročeno.

Razumnik ponudi ležeči svinji slano mešanico iz ovsas in otrobov v plitvi posodi. Svinja poskuša jesti, a kmalu preneha. Potem ponudi še enkrat žlico soli, pomešane z otrobi. To je svinji že nekoliko bolj teknilo.

„Kaj pa pomaga sol bolnemu prasiču“, začuden vpraša Kopitar. „Še nikdar nisem videl s soljo zdraviti prasiča, ki ne žre. Glauberjevo sol sem že dajal za zdravilo, a o soli sem celo bral, da je za prasiča strupena.“

„Velike množine soli res prasič ne prenese“, odvrne sosed. „V tem slučaju je pa sol koristna. Vsled prerane brejosti je bila svinja že samaodsebe oslABLJENA, a dolgo trajajoči porod jo je še bolj oslabil. Oslabljenje se pa tiče tudi prebavil. Če daš živali nekoliko soli, potem ta draži žleze, ki izcejjajo prebavilne sokove, in tako pospešiš tek. Na drugi strani pa nekoliko soli, recimo slaba žlica, dela žejo, ki žival sili piti. Zato bomo pozneje dali svinji posnetega mleka, ali pa pinjenca.“

„No, na tak način se pa prasiči lahko prisilijo jesti“, veselo vzklikne Kopitar. „Zdi se mi, da to tudi moji svinji pomaga.“

Razumnik je medtem še enkrat ponudil svinji zdrobljenega ovsas in soljenih otrobov. To pot je žival že veliko zavžila; sedaj je imela gotovo že žlico soli v sebi.

„Za enkrat naj bo dovolj“, razlaga Razumnik. „Sedaj poskusimo s pijačo. Pošlji na moj dom po liter pinjenca.“

Na povelje Kopitarja prinese dekla kmalu zahtevano mleko.

Videlo se je, da ta pijača prija slabotni in bolni svinji, ki je hlastno popila ves pinjenec.

„Prasič je bil žejen vsled slanosti otrobov“, pravi smejljaje sosed. „Menim, da bo prebavljanje kmalu v redu. Tudi mleka bo jutri več.“

„Ali bi ne kazalo seske s kako rečjo odrgniti, da bi mleko bolje vanje šinilo“, vpraša Kopitar. „Nekoč sem nekaj takega bral, a se natančno ne vem spominjati.“

„To bi ne škodovalo“, meni sosed. „Tako drgnjenje in stiskanje v bližini mlečnih žlez povzročajo močnejši pritisk krvi, kar vsekakor pospešuje tvorjenje mleka. S takim trenjem se mi je že posrečilo tok mleka izdatno pospešiti.“

„Sčim naj pa trem?“ vpraša Kopitar. „Doma imam žganje, jesih in olje.“

„Jesih in olje nista za to“, odgovori Razumnik, „dočim je žganje, zlasti tropinovec, pomešan s soljo, takozvano francosko žganje, zelo umestno. Trenje s žganjem vpliva oživljajoče in dražeče na kožo in pospešuje pritok krvi.“

Ko je Kopitar donesl kozarec žganja, sta šla moža na delo ter sta svinji korenito trla vime in seske. Vsega tega pa svinja ni rada pustila, kajti vsled zavžite krme se je okreplila.

Razumnik meni, da se zlepo več doseže kakor s silo, zato najprej popraska svinjo po hrbtu. To je svinji prijalo in je mirno obležala. Počasi prime tudi za seske. Svinja je sicer parkrat zakrullila, a se ni več zoperstavljala. Na ta način sta moža korenito otrla z žganjem seske in vime na desni strani in potem tudi na drugi strani.

„Tako, za danes bodi dovolj“, meni Razumnik. „Sedaj dajmo mir materi in mladičem. Zvečer daj še

enkrat posnetega mleka ali pinjenca. Če hočeš, pri meni vsega lahko vzameš.“

„Kaj naj doječi svinji še dajem? Ktera krma mlečnost najbolj pospešuje?“ vpraša še enkrat Kopitar. „Zapomni si to tudi za bodočnost, kajti že večkrat se mi je pripetilo, da doječe svinje niso imele skoraj nič mleka.“

Najboljša krma za pospeševanje mlečnosti doječih svinj je zdrobljen oves, in sicer kuhan, poleg tega zdrobljen ječmen, krompir in posneto mleko ali pa tudi pinjenec. Sme se dajati tudi po nekaj pese“, odgovori Razumnik.

„Imaš kaj korenja v kleti?“

„Korenja sem letos veliko pridelal“, odgovori Kopitar.

„Potem daj svinji vsak dan precejšen delež korenja, kuhanega ali sirovega“, pojasnjuje sosed. „Korenje prav posebno povzdiguje mlečnost doječih svinj.“

„Če bo treba, moreš jutri dati svinji še enkrat majhno množino soljene zmesi iz ovsenega droba in otrobov; sicer pa utegne svinja do jutri biti že bolj ješča. Pazi pa, da svinja ne bo zaprta. Če se pa vendar zapre, vzemi za prst debelo kavčukovo cev, vtakni vanjo na enem kancu ploščevinast lij, drugega pa porini v mastnik. Skoz lij vlij v mastnik 1 do 2 litra mlačne milnice. Nato se žival gotovo kmalu izdatno iztrebi. Upajmo, da tega ne bo treba, kajti pinjenec zaprtje že prepreči.“

Pri teh besedah se sosed poslovil, a Kopitar spremi svojega dobrega svetovalca do ceste ter mu obljubi priti po kosilu k njemu, da se pouči, kako je na zobeh spoznati starost prasičev.

(Dalje prih.)

Gnojenje vinogradov.

Piše A. Žmavc.

O tem predmetu smo čitali razpravljanja v zadnjih štirih številkah lauskega „Kmetovalca“. Ker sta jih pisala dva različna strokovnjaka, eden iz Štajerske, drugi iz Kranjske, je prišlo do nekega stvarnega navzkrižja, ki bi utegnulo med bolj vročekrvnimi strokovnjaki v drugačnih razmerah kakor so naše, vneti hud „peresni boj“ o tem vprašanju, ki je zares za vse naše kmetovanje v splošnjem čisto posebnega pomena. Ker pa ljubimo mir vsaj na kmetijsko-gospodarskem polju, se ne bomo praskali, ampak poslušajmo dobre nasvete, v kolikor so res dobri; pa tudi nasvetovano napačno postopanje v tej ali oni stvari je dostikrat poučljivo, če ga v pravem času spoznamo za takega. Gotova zavest spoznanja nam torej veleva: to je posnemanja vredno; ali pa narobe. Posamezen človek — bitje samo zase — ne ve vsega, ker niti vsi ljudje skupaj — človeška družba v celoti — ne vedo vsega. Spopolnjevat se moramo medsebojno v zmislu zdravega napredka.

Nasvetovati to ali ono v kmetijskem gospodarstvu v obliki „receptov“ navadno nič ne velja. Ravno tako bi bili „stalni recepti“ za gnojenje brezpomembni za širšo prakso, ker so to stvari, ki se ne dajo za vse mogoče razmere tako prikrojiti, kakor kakšno angleško sukno po vzorcu iz Pariza za — hrbet Avstrijca. V zgoraj omenjenih spisih se sicer na nobenem mestu naravnost ne vsiljuje kak gotov stalen red za gnojenje vinogradov, a pogrešamo pa povsodi to, kar je sploh najvažnejše in odločilno pri tem vprašanju, namreč:

kakšni uspehi so se dosegli pri tem ali onem načinu gnojenja. Zasebnik ne more delati obsežnih poskusov; pač je pa to ne le naloga, ampak sveta dolžnost kmetijskih šol, da stopijo pred svet z jasnimi dokazili in s števili resnice. Da navedem samo en slučaj! Na str. 164. lanskega letnika tega glasila je pregled gnojenja vinogradov v zmyslu 4letnega kolobarjenja. Koj na prvi pogled se mora vsakdo prepričati, ki zna do pet šteti, da pri tako obilnem gnojenju mora trta dobro rasti, ne oziraje se na dobroto pridelka, v vsaki zemlji, koder je trta sploh doma. Odgovora na glavno vprašanje pa ni: ali se ne doseže v sicer prav enakih razmerah isti ali celo boljši uspeh s cenejšim gnojenjem. To je glavno vprašanje — brez odgovora.

Tudi danes ne bomo mogli odgovoriti na to vprašanje. Naslednja izvajanja temeljijo na sploh veljavnih načelih glede gnojenja (naravno gnojenje) ter na nekterih lastnih in tujih izkušnjah.

Mi zahtevamo ceno gnojenje, pa visoke dohodke. — Stari „vipavski način“ gnojenja je bil prava nezmisel, ker je bil drag, pa niti ni služil svojemu namenu. Edino popolnoma podelan mešanec in umetna gnojila (razen amoniaka) bi bila za to; toda dandanes jih ne bo nikdo podkopaval tako gloko. Ko smo l. 1901. iznova rigolali neki opuščen vinograd na Goriškem*), smo izkopavali 100 do 120 cm globoko na vsakem mestu gnoj, ki so ga devali trtam pod korenine pred 15 leti nekteri teh delavcev, ki so mi to sami pravili.

Iz tega se učimo, da je gospodarska nemnost, spravljati gnoj v take globočine. Če bi imela rastlina usta, želodec, izkratka vsa prebavila, kakor jih imajo živali, potem bi govoril drugače. Tako pa vemo, da morejo rastlinske korenine sprejemati organsko hrano edino v obliki raztopine. V tako obliko prehaja gnoj polagoma. To razpadanje pospešujejo zrak, toplota, živa (delujoča) zemlja itd. Iz tega sledi, da se gnoj tem hitreje razkrajja, čim bliže zemeljskega površja je; kajti tu je živa zemlja, zrak, toplota. V vsakteri zemlji se pa to prenavljanje tudi ne vrši enako hitro; saj je splošno znano, da deluje lahka, peščena zemlja hitreje, kakor težka, ilovnata; obe vrsti zemlje razkrajata zopet gnoj v solnčni, bolj topli legi hitreje kakor v seneni, mrzli legi. In kolikokrat nahajamo prav po vinogradih zemljo, ki je mešanica prsti in velikega dela kamenja razne vrste; saj pri rigolanju rabimo tudi smodnik, da rušimo skale, ki nam dajejo kamenje za zidanje, drobiž pa ostane na mestu, kjer navadno rase najboljša kapljica. — Tako bi lahko naštel še razne druge okolnosti, ki jih ne smemo prezirati pri pravilnem, dobrem gnojenju. Če poznamo te razne okolnosti, ali z drugimi besedami: če poznamo svojo zemljo tudi z zgoraj označenega stališča, bomo navadno pogodili pravo.

Najcenejše gnojenje bi bilo, da bi se gnoj kar raztrosil po zemlji ter tako pustil. Toda to bi bila velika potrata. Iz gnoja izhlapi mnogo hranilnih snovi v zrak, v prvi vrsti dušičnate spojine; mnogo jih izpere ter odnese deževnica, in le majhen del pride tam rastoči rastlini na korist, v kolikor razvija svoje korenine bolj blizu površja zemlje. Saj se tako gnojenje ne more priporočati niti za travnike v ravnini, ampak se nasve-

tujejo primeren mešanec in umetna gnojila za vrhno gnojenje ter poleg tega še brananje travnišča.

Dognati je torej: kako in kolikokrat je gnojiti vinski trti; ali v jarke, v posamezne jamice, ali čezinčez po poljedelskem načinu. Prvi način, gnojenje v jarke*), je najdražji, drugi nima pravega pomena, a tretji način je najcenejši.

Če gnojimo trti že pri sajenju, ji dajemo mešanca v bližino spodnjega konca z rokami, da pospešujemo razvoj glavnih korenin, ki se v normalnih razmerah prav hitro razrasejo na vse strani, iščeč hrane mladi rastlini. V vinogradu „Ledini“, ki sem ga že zgoraj navedel in ga zasadil spomladi l. 1901. z laškim rizlingom, cepljenim na montikolo, sem skopal l. 1902. na enem mestu širše vrste precej globoko jamo, da bi določil razmerje mokrote v raznih plasteh. Pri tej priliki smo videli, da so se korenine sosednih trt že srečavale in križale, dasi je bila njih razdalja 125 × 160 cm. — Če že kdo gnoji v posamezne jamice, je po mojem popolnem prepričanju pač vseeno, ali jih dela tik trte, ali sredi vrst, ali kje drugje; najslabše je pa gotovo v vsakem oziru, gnojiti v jamice okoli trte. Prva (zimsko) kop se izvršnje globoko; brez posebnega truda in brez znatne zamude časa odstranjujemo obenem vrhnje, rosne korenine in koreninice. Po potrebi jih porezujemo tudi v drugem času; sicer so pa le prva leta bolj nadležne. Če pa to delo zanemarjamo, se rosne korenine preveč okrepijo na škodo nižjih, in če bi jih potem namah odrezali, bi moral trs pešati vsaj nekaj časa, dokler ne pride zopet k svoji moči šele po iznova razvijajočih se spodnjih koreninah.

Neovrgljiva resnica je, da je tako gnojenje vinogradov idealno, ki omogočuje, da se gnojilo razdeli na vse površje kolikor mogoče enakomerno v drugače enakih razmerah. Čim bolj se približujemo temu idealu, tem bolje gnojimo v tem oziru.

Gnojenje v jarke je s tega stališča mnogo boljše kakor v jamice. Gnojil sem tako „Ledino“ v zimi 1902/1903, a še malo globlje, kakor se navadno priporoča: za „trebačem**“) je bil še en kopač z lopato (šublo), ki je sproti „trebil“, seveda bolj površno, kopianju z lopato primerno; za njim je opravljal svoje delo „gnojilec“ itd. Postopal sem pa tako iz naslednjih vzrokov: Zemlja je bila precej težka, težko predorna, tako da se je bilo bati, kaj bo z montikolo v taki zemlji; cepljenke so bile dolge okoli 50 cm iz znane trsnice v Monasteru pri Ogleju, nasad je bil pa v drugem letu. Dobro vedoč, da „gredo korenine za gnojem“ — kar opazuješ vselej v mladem vinogradu, če med vrste prav plitvo pognojiš ter prvo leto sadiš v nje n. pr. peso — sem to pot gnojil precej globoko, 35 do 40 cm, in ker sem imel prav primeren, bolj slamnat gnoj, sem zboljševal zemljo, rahljajoč jo, k čemur je še zimski mraz mnogo pripomogel. Rosne korenine sem seveda obenem odstranjeval, in takim potom sem ojačil trto v njenem spodnjem delu, kjer se je lahko dobro razkoreninila. To gnojenje bo zadostovalo 4, 5 ali tudi več let. (Konec prih.)

*) Zakaj se imenuje ta način »vipavski«, tega ne razumem jaz in ne razume tega še marsikdo drugi.

**) Primerjaj spis z istim naslovom na str. 182. lanskega »Kmetovalca«!

*) Imenovali smo ga »Ledino«, in ga bom v tem spisu še navajal.

Oskrbovanje kuretine pozimi.

Pozimi je treba posebno pozornost obračati na oskrbovanje perutnine. Pomanjkanje sveže zelene piče in žuželk ali kukcev, posebno pa slednjih, ki so za razvoj naše štajerske kure neogibno potrebni, je treba nadomestiti na umeten način. Da se to dobro napravi, moramo kokošim dajati na dan po dvakrat piče, in sicer:

1. zjutraj toplo mehko pičo, obstoječo iz otrobov ali zdrobljene koruze, kuhanega krompirja (zmečkanega), ki ga pomešamo z vročo vodo ali tudi z mlekom.

Tudi Fattingerjevo perutninsko pičo, pomešano s kuhanim krompirjem, in zmečkano pšenico žre perutnina rada; to je zanjo dobrodošla premenjava v krmljenju.

Izvrstno nadomestilo za zeleno pičo je detelja s svojimi odpadki. Ta ima namreč v sebi veliko apna, in s tem pospešuje pri kurah nesenje jajc. Vzame naj se rezanica deteljne krme ali pa deteljno listje in naj se popari z vročo vodo. Cena zimska piča so posušene kropive. Kdor hoče, da mu kokoši pozimi pridno neso, naj jih krmi z zrezanimi kropivami.

V namestilo za živalsko pičo nam služi takozvana perutninska piča znane tvornice za živalsko pičo Fattinger & Comp., na Dunaju, IV. okraj, Wiedner Hauptstrasse št. 3. (Das Geflügelfutter der Tierfutterfabrik Fattinger & Co. Wien, IV., Wiedner Hauptstrasse Nr. 3.)

Daje pa se perutnini tudi lehkó takozvana mesna moka, pomešana z mehko pičo, in sicer po 10 gramov vsaki posamezni živali.

Slednjič ne smemo pozabiti dati perutnini tuintam nekaj soli. Če je damo poedinim živalim dvakrat na teden po $\frac{1}{2}$ grama, to popolnoma zadostuje.

2. popoldne je treba natrositi živalim nekaj zrnja, da ne ostanejo vso dolgo noč brez piče.

Da se perutnina na prostem zadosti izprehodi, ker je kretanje tudi nji potrebno, se ji nameče zrnje na tla med zrezano slamo in pleve. V prvi vrsti krmimo perutnini izmed zrnja: ječmen, oves, koruzo, pšenico in ceni zdrobljen riž. Vobče pa se držimo načela, da krmljenje s tako pičo, ki se zelo dostikrat menjava, perutnini najbolj dobro dé in hasne. Kar pa zadeva napajanje, ji moramo dati vsak dan sveže pitne vode. Če napajamo živali s preveč mrzlo vodo, ima to lehkó zle posledice; neškodljivo pa je, če dobe v posodo za napajanje snega.

Kolikor mogoče veliko snago imejmo v perutninski staji in v posodah, kamor dajemo perutnini pičo in vodo, kajti snažnosti je treba tudi v perutninarstvu. Torej je treba

a) tla kokošnjaka vsak teden natančno osnažiti;
 b) steljo vsakih 14 dni menjati, to zadostuje pozimi;
 c) izhod, če je z blatom onesnažen, lepo očistiti;
 d) na prezračenje staje polagati veliko važnost; v ugodnem, toplem letnem času naj bodo odprta vsa okna in zjutraj in zvečer odpirajmo tudi vrata. Če pa pritisne mraz 4 stopenj, naj se perutnina tudi med dnevom ne izpušča iz stanu. Le v opoldanskem času naj se odprejo vrata za kake pol do ene ure, kakor je ravno mraz;

e) dvakrat na leto, in sicer v začetku (meseca februarja) in koncem (oktobra) plemenske dobe perutninsko postajo temeljito osnažiti, in sicer takole:

1. Vsak hlev moramo skozi 24 ur izpostaviti param, ki so nastale iz sežganega žvepla;

2. vse stene se pobelijo z apnom, kateremu smo pridejali nekaj karbola;

3. na tla staje nasujemo najprej plast pepela 2 cm na debelo in na to še 2 cm na debelo peska;

4. pozimi je pa še treba primerno nastlati s slamo;
 f) vsako leto pregledati streho in morebitne luknjice zadelati.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 18. Imam travnik poleg občinskega pota. Živina, ki hodi na pašo ali na vodo, vhaža vedno na travnik ter dela veliko škodo. Jeseni in spomladi razhodi tla, poleti pa travo popase. Lastnike sicer svarim, a se mi le posmehujejo, in če zagradim, pa ograjo kmalu podro. **Kako naj se varujem škode na travniku, ki jo dela tuja živina?** (F. S. v P.)

Odgovor: V zakonu za varstvo poljščine imate pač sredstvo, sosede prisiliti, da pazijo na svojo živino, a se dosledno tega zakona posluževati ni majhna reč in je vrhutega potreben zmožen in nepristranski župan. Mi si prav lahko mislimo Vaš položaj, ker vemo, kakšna zlobnost vlada v nekterih krajih, zato Vam priporočamo travnik ob potu trdno zagraditi, in če kdo ograjo poškoduje in če zanj zveste, pa ga ovadite sodnji.

Vprašanje 19. Jaz se mnogo let držim načela, mladim prasičem pred tremi meseci ne dajati mnogo krompirja in ne slanij jedi, t. j. miznih in sploh kuhinjskih ostankov. Drugi pravijo, da moje načelo ni pravo; zato vprašam: kdo ima prav? (J. J. v Sv. A.)

Odgovor: Vi imate prav. Mladim prasičem pokladati veliko krompirja, je zelo slabo, ker ta ni dovolj redilen in ima v sebi premalo rudninskih snovi. Krmljenje s krompirjem je največkrat vzrok, da prasiči dobe mehke in krive kosti. Prasič ne prenese veliko soli; za pujske je najbolje, če je nič ne dobe.

Vprašanje 20. Potrebujem veliko posodo za petrolej. Vse posode iz ploščevine, ki sem jih v to svrhu dal narediti, ne drže. Ali bi ne kazalo narediti iz cementa korito za petrolej, in ali bi tako korito držalo? Če to gre, bom dal narediti korito za 1000 kg. (F. T. v S.)

Odgovor: Ni dvoma, da bi cementno korito ne držalo petroleja, in če nimate drugega pomisleka, potem lahko brez skrbi daste narediti tako korito.

Vprašanje 21. Tik državne ceste imam z deskami zagrajeno njivo. Leseno ograjo mislim nadomestiti z živo, gabrovo mejo, a cestar pravi, da smem to narediti le tedaj, če mejo zasadam 4 m od ceste. Prosim pojasnila, **ali smem mejo zasaditi, in koliko proč od roba državne ceste, ker je svet ves moj?** (A. Z. v D. P.)

Odgovor: Brez dovoljenja urada, ki upravlja cesto, se do gotove oddaljenosti od ceste ne sme vršiti nobeno zidanje (stavba) in tudi nobeno prezidavanje. Če hočete narediti novo ograjo, se morate pokoriti predpisom. To, kar Vam je cestar povedal, je resnično, in Vam noben odpor ne pomaga, čeprav je svet Vaš? (A. Z. v D. P.)

Vprašanje 22. Imam lepo in dobro svinjo, ki skoteva veliko lepih pujskov, a je na pujske tako huda, da moramo po ves teden zelo paziti, drugače jih pomori in požre. Odkod je to in kako bi bilo odpomoči? (P. T. v P.)

Odgovor: Takih svinj je veliko, a vzroki so različni. Pomagati se veliko ne da in je najbolje, take svinje ne več rabiti za pleme, temveč jo opitati in zaklati. O hudih svinjah bomo obširno pisali v spisu „Sosea Razumnika prasičja reja“.

Vprašanje 23. V govejem hlevu imam svinjak, kjer so le pozimi prasiči; poleti so v njem ovce. Vsako zimo imam kakšno nesrečo: ali pogine kak pujssek, ali pa kak starejši prasič. Sosedje **trdijo, da so pogibanju prasičev vzrok ovce**, zato vprašam, če utegne to res biti in kaj naj naredim, da bodo prasiči uspevali? (F. S. v K.)

Odgovor: Ne vedeli bi, v čem bi ovce mogle škodovati prasičem. Da pa imate pri prasičji reji nesrečo, to ni čudo. V zaduhlem, temnem govejem hlevu še bolj zaduhel, teman in nemaren svinjak, kjer zastaja gnojnica in korita nikdar niso oznažena, to pač niso pogoji uspevanju prasičev. Neprimerno krmljenje v zvezi z nenaravno vzrejo, ko prasiči ne dobivajo luči, zraka, pregiba in njim toliko potrebne prsti, je vzrok, da prasiči postanejo dovzetni za razne bolezni, za katerimi nekteri tudi poginejo. Naš svet je: Krmite in ravnajte s prasiči pravilno.

Vprašanje 24. Sadovnjak se noče zalediniti; le semtertja stoji kak šop trave, dasi sem že dve leti povrsti posejal mešanice trav in detelje. Odkod je to in **kako zalelinim sadovnjak?** (F. K. v V.)

Odgovor: Da se sadovnjak vzlic podsevanju ne zaledini, bo vzrok nepravilno postopanje. Če sadovnjaka ne morete preorati (vsaj del se ga gotovo da), ga prekopljite in vsajte potem travno in deteljno mešanico s kakim jarim žitom skupaj. Žito varaje silno občutljive mlade rastlinice mraza in suše. Preden žito odevete, ga pokosite za zeleno klajo. Gnojenje bo seveda prišlo ledini kakor tudi drevju.

Vprašanje 25. Moja **kobila je lansko leto prvič žrebetila, a žrebeta ni marala**, ga je grizla in brcala ter ga je vzlic vsej pazljivosti deseti dan ubila. Kaj mi je letos storiti, ko bo kobila zopet žrebetila, da ne pokonča žrebeta? Kobila je že sedaj včasih vsa divja. (D. Z. v Z.)

Odgovor: Vi priznavate, da je kobila že sedaj včasih vsa divja, je torej huda žival, pri kateri se ni čuditi, če je tudi na mladiča huda. Vprašanje je le, odhod prihaja ta zlobnost: ali je žival pokvarjena vsled slabega ravnanja, ali je pa to prirojeno, oziroma posledica kake bolezni možgan ali čutnic. V prvem slučaju pomaga včasih lepo in umno ravnanje, v drugem slučaju ni pomoči, in v tretjem pravilno zdravljenje, če je bolezen sploh ozdravljiva. — Kobila, ki ne mara svojega mladiča, se mora s silo pripraviti do tega, da mu pusti sesati. Žrebe mora biti seveda posebej in se dovede h kobili le tedaj, kadar naj sesa. Med setanjem je kobilo tako držati, da ne more ne gristi, ne brcati. Najprilprostejše sredstvo v to svrhu je kobilo obrzdati, ji glavo visoko držati in ji med sesanjem eno nogo dvigniti. Žrebe take kobile pa ne bo nikdar dobro uspevalo, zato mu je precej pričeiti polagati še drugo krmo, oziroma ga je nanjo privaditi. Edina primerna krma za sesajoča žrebeta je na vodi kuhan ješpren, ki se mora popolnoma razkuhati. Taki juhi je pridejati malo kravjega mleka. Jed se poklada mlačna in je paziti na snago. — Sicer Vam pa priporočamo, kobile ne rabiti več za pleme, če bo tudi letos nadaljevala svojo hudobnost proti žrebetu.

Vprašanje 26. Moja 18 mesecev stara **telica objeda že leto dni svoj rep** in tudi repe sosednje govedi, gloda tudi obleko, usnje itd. Odkod je to in kako bi bilo odpraviti? (I. P. v N. S.)

Odgovor: Glodanju dlake, obleke, usnja pri govedih je vzrok notranji nagon, ki izvira iz pomanjkanja rudninskih snovi v krmu. Včasih se nedostatek rudninskih snovi sicer odpravi, a glodanje traja naprej, kar je potem pripisovati razvadi. Dobra in tečna krma ter redno pokladanje klajnega apna je edino sredstvo, tako glodanje odpraviti.

Vprašanje 27. Kaj je bolj zdravo in prikladno, **pokladati kravam rezanico z mrzlo ali z gorko vodo?** So li kravam škodljivi krompirjevi olupki? (I. B. v B.)

Odgovor: Ledena mrzla voda pač ni dobra, drugače je pa vseeno, če močíte rezanico s prestano vodo ali pa z gorko. Gorka voda se itak hitro shladi. Sicer Vas pa svarimo pred navado, pokladati govedih prevedeno krmo, kar je pri nas v mnogih krajih običajno, kajti take krme goved ne poslini dovolj, želodec postane ohlapen in prebavljanje je potem slabo. Rezanica naj se le toliko zmóči, da jo goved ne razpihava, ali da se trda nekoliko omehča. Krompirjevi olupki niso najboljša krma, ker imajo v sebi veliko strupa, solanin imenovanega. Majhne množine seveda nimajo posebnega vpliva.

Vprašanje 28. **Kako se kravam odpravijo rape na nogah?** (I. B. v H. B.)

Odgovor: Govedo dobiva rape na nogah vedno le od krme, in sicer povzročajo to bolezen krompirjevi olupki, preobilno krmljenje s krompirjem, zlasti s takim, ki že kali, riževi otrobi, žganjarska žonta, grozdne tropine itd. Najprej je krmo izpremeniti in pokladati lahko prebavna in tečna krmila. Na rape je devati obkladke, namočene v vodi, kateri se je na 1 liter dodejalo 10 g kreolina. Če je bolezen zastarana in so noge zelo boleče, tedaj Vam odločno svetujemo poklicati živinozdravnika.

Vprašanje 29. Krava, ki je zdrava in rada je, dobi vselej, kadar preteče polovica brejosti, **grenko mleko**. Iz tega mleka se na nikak način ne da narediti presno maslo. Kaj je početi? (J. M. v St. J.)

Odgovor: To se pogostokrat dogaja, da dobivajo krave v drugi polovici brejosti grenko mleko, ki ni uporabno za izdelovanje presnega masla. Proti temu se nič ne da narediti, in to grenko mleko je kaj drugega kakor tisto grenko mleko, ki ga včasih dajó sveže molzeče krave ali krave vsega hleva.

Vprašanje 30. Poslal sem Vam neke preko 2 cm dolga in 1 cm debele **gobe z vimena** neke tukajšne krave. Krava je najprej imela eno tako gobo, ki jo je gospodinja odrezala, a potem je naglo izraslo več sto takih gob, da se seski na vimenu niti več ne vidijo. Odkod so te gobe in ali se da vime ozdraviti? (T. D. v H.)

Odgovor: Tu v Ljubljani nismo mogli dognati, kaj so ti izrastki, ki jih Vi imenujete gobe, zato smo jih poslali na Dunaj, odkoder smo dobili sporočilo, da so sicer navadne a izredno velike mesne bradavice. Vime je seveda ozdravljivo, in Vam priporočamo poklicati živinozdravnika, ki bo te bradavice pravilno odstranil.

Vprašanje 31. **Beke napada pri nas neka huda bolezen**; spomladi, kadar namreč prično poganjati, se na mladikah delajo neke bele pene, izpod njih kapa voda, in to silno škoduje bekam, da se bojimo zanje, kajti vedno manj jih je in vedno bolj hirajo, in če bo šlo tako naprej, ne bomo imeli sčim trt privezovati. Kakšna bolezen je to in kako jo je zatreti? (Br. dr. M. v K.)

Odgovor: Te pene povzroča ličinka neke vrste skržada, ki živi na bekah (vrbah). Ličinka se živi od soka vrbe, ostane vedno na istem mestu in izceja iz črev belo peno, pod katero je skrita. Dasi ta skržadova ličinka pije vrbov sok, vendar ni toliko škodljiva, da bi kaj hudega prizadela. Bodite prepričani, da hiranje Vaših bek povzroča kak drug škodljivec, katerih ima beka vse polno.

Gospodarske novice.

* **Društvo za varstvo živali** je sklenilo rok za spis najboljše knjižice o zabranitvi trpinčenja živali, namenjene za šolsko mladino (nagrada 50 kron), podaljšati do

30. aprila t. l. Natančnejša pojasnila in pripomočki se dobe pri kranjskem društvu za varstvo živali v Ljubljani.

* **I. avstrijski mlekarški shod** se je vršil od 25. do 28. t. m. na Dunaju ob zelo obilni udeležbi, ter so bile razprave skoziinskozi zelo stvarne in pomembne za razvoj avstrijskega mlekarstva. Na shodu jebila zastopana tudi naša družba. V prihodnjem „Kmetovalcu“ prijavimo ukrepe shoda.

* **Tomasova žlindra je postala cenejša!** Vsled splošnega znižanja cen Tomasovi žlindri in vsled ugodnega nakupa tega gnojila po c. kr. kmetijski družbi kranjski, bo ta oddajala Tomasovo žlindro v l. 1904 svojim udom po naslednjih cenah:

16 $\frac{0}{10}$, 17 $\frac{0}{10}$, 18 $\frac{0}{10}$,

za 100 kg 5 K 80 h, 6 K 10 h, 6 K 40 h.

Te cene veljajo le za oddajo nadrobno v vrečah po 100 kg, dočim za oddajo podružnicam v celih vagonih po 100 vreč more družba ceno še izdatno znižati. Podružnice, ki leže ob železniški progi Trst-Ljubljana ali Reka-Ljubljana in naroče po cel vagon, imajo tudi dobiček pri voznini, ker potem družba ne vračuna vožnje do Ljubljane, ki je v gorenjih cenah zapopadena, temveč le resnično plačano voznino. Družba ima vedno v zalogi in na drobno oddaja le 16 odstotno žlindro, dočim oddaja više odstotno žlindro le v celih vagonih iz zaloge v Trstu, oziroma na Reki.

* **Močna krmila,** in sicer lanene in sezamove tropine ima sedaj družba zopet v zalogi in jih bo imela vso zimo. Lanene tropine stanejo 18 K, sezamove pa 16 K 100 kg z vrečo vred v družbenem skladišču ali postavljene na ljubljanski kolodvor. Vse te tropine se oddajajo le v vrečah po 50 kg.

* **Kalijevo sol** oddaja družba 100 kg po 12 K 60 h in kajnit po 5 K. — Vsa umetna gnojila se oddajajo le v vrečah po 100 kg, izvzemši kalijevo sol, ki se oddaja tudi v vrečah po 50 kg. Kdor gnoji travnike s Tomasovo žlindro, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kalijevo sol, ki ima v sebi 40 % kalija in stane 12 K 60 h, dočim ima kajnit le 12 do 13 % kalija ter stane 5 K. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kalijeve soli, a ima še več kalija in se vrhu tega še prihrani 2 K 40 h.

* **Živinsko sol** priskrbuje družba le v vrečah po 50 kg ali 100 kg in le udom, ki sami ne morejo ponjo v Ljubljano. Cena živinski soli je 3 K 38 h za 50 kg in 6 K 63 h za 100 kg, ter je denar brezpogojno naprej pošiljati, ker se družba na naročila brez denarja ne bo ozirala.

* **Fosforovokislo klajno apno,** in sicer od tvrdke Barthel na Dunaju, ima družba vsled opetovano in mnogostransko izražene želje svojih udov v zalogi ter ga oddaja 100 kg po 24 K, 50 kg po 12 K in v vrečicah po 5 kg po 2 K 20 h. Manj kakor 5 kg se ga ne oddaja. Denar za naročbe na klajno apno je naprej pošiljati, in se na naročbe brez denarja ne bo oziralo.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Lescah (Gorenjsko), ki bo dne 7. svečana t. l. ob treh popoldne v šoli.

SPORED:

1. Poročilo načelnikovo glede stroškov in dohodkov.

2. Volitev načelnika in odbora.

3. Razni nasveti.

Pripomnja: Pri nezadostnem številu prisotnih udov bo zborovanje pol ure pozneje pri vsakem številu navzočih.

Lesce, dne 24. prosinca 1904.

A. Dežman, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice na Selu pri Bledu, ki bo dne 7. svečana 1904 ob pol štirih popoldne v hiši Ivana Pangerca na Selu.

SPORED:

1. Poročilo načelnika.
2. Odobritev računa za l. 1903.
3. Naročanje sadnega drevja.
4. Vpisovanje novih udov.
5. Razni nasveti.

Selo, 25. prosinca 1904.

Ivan Pangerc, načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Krškem, ki bo dne 25. februarja ob 8 dopoldne v občinski dvorani.

SPORED:

1. Načelnikovo poročilo.
2. Odobritev računa za l. 1903.
3. Volitev načelnika in odbora.

Opomnja: Če bi ob določenem času ne bilo navzočih zadostno število udov, bo čez pol ure drug občni zbor ne glede na število udov.

Krško, dne 29. januarja 1904.

Viktor Auman, načelnik.

Listnica uredništva.

P. S. na B. Tukaj velja le samopomoč. Držite skupaj, prodajajte le na novo mero in vago ter naznanite vsakega okrajnemu glavarstvu, ki trži s staro mero in vago. Zakon je tukaj, in na Vas je, da se spolnjuje, kajti oblasti kaznujejo le tistega, ki ga pri prestopku zasačijo.

F. A. v P. Veseli nas, da imate dobre uspehe s ptičjimi valilnicami, ki jih je nasvetoval naš list, a pri nas se korist ptičev še veliko premalo spoznava, da bi se nam splačalo naročiti vagon valilnic.

I. S. v P. Kakorhitro plačate dac od mesa dvakrat, ni to pravilno in se gotovo najde pot, dvojno plačevanje za bodočnost preprečiti. — Kupite obrtni zakon, v njem dobite vsa določila glede svoje trgovine. — Javno občinsko pot popravlja občina; če jo hočete pa sami popraviti, obrnite se do občine, da Vam da dovoljenje.

M. B. v M. Pulard ni kokošje pleme, ampak se tako imenuje rezana kokoš, ter je tisto med žensko kuretino, kar je kapun med moško.

I. T. v H. Najemščino za lov dobi v imenu posestnikov občina, a vsak ima pravico do svojega deleža po razmerju svoje posesti, iz česar sledi, da se mora najemščina za lov na posamezne podobčine istotako razdeliti po razmerju njih velikosti. Rritožba gre na deželni odbor. — Zanikarnih sosedov ne morete siliti, da bi pomagali kopati jarek, ki bi osuševal tamkaj ležeče mokre travnike.